

ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

ΜΠΗΚΑΝ ΚΛΕΦΤΕΣ ΣΤΟ ΜΑΝΤΡΙ

Τι χινοπωριάτικη ξάστερη βραδειά εΐταν εκείνη ή βραδειά! Ο οὐρανὸς ἀφέγγαρος καὶ καταγάλαξιος, εΐταν στολισμένος μὲ χίλια μύρια κατάλαμπρα ἀστέρια, ἄλλα μεγάλα κι' ἄλλα μικρά, ἄλλα μὲ σταθερὸ φῶς, κι' ἄλλα μὲ τρεμάμενο, κρέμονταν ἀπὸ τὸν οὐράνιο θόλο καὶ φαίνονταν σὰν νὰ γλυκομιλοῦσαν ἄλλα πλάγι - πλάγι, σὰν ταΐρια ἀγαπημένα, ἄλλα τὸ ἓνα πίσω ἀπὸ τ' ἄλλο, σὰν στρατοκόποι, κι' ἄλλα κοπαδιαστὰ δῶθε - κεῖθε, σὰν χρυσαφένια πρόβατα μέσα σ' ἀπέραντο λουλουδόσπαρτο λειβάδι, καὶ μέσα σ' ὅλον αὐτὸν τὸν ἀστερόκαμπο ξεφάνταζε ἀπ' ὅλα τ' ἄλλα, σὰν ἀστροβασιλεῖας τριπλόσωμος τὸ πλεῖο λαμπρὸ ἀπ' ὅλα, ὁ ὑπέρλαμπρος Ἀποσπερίτης κρεμασμένος ψηλὰ στὸ δῦσμα, σὰν χρυσαφένια καντήλα μπροστὰ στὴν εἰκόνα τοῦ Θεοῦ!

Τὸ χωριό, φωλιασμένο ψηλὰ στὴν ράχη, σκεπάζονταν μὲ τὰ θολὰ σκοτάδια τοῦ ἀπόσπερνου· τὰ σκυλιά, ἄλλα ἀλυχτοῦσαν, ἄλλα κλιαφάνιζαν, κι' ἄλλα βάβιζαν ἀπὸ τὲς φράχτες τῶν αὐλῶν τοὺς ἀνθρώπους, τὰ πράμματα καὶ τὰ σπιτιάρικα γιδοπρόβατα, ποὺ περνοῦσαν στὸν δρόμο, τὰ παράθυρα φεγγοβολοῦσαν, σὰν ἐπίγεια ἀστέρια, καὶ πάνω ἀπὸ τὲς ράχες καὶ τὰ ραχοβούνια καὶ κάτω ἀπὸ τὰ λακκώματα καὶ τὲς πλαγιὲς ἔρχονταν ἓνα ἄρμονικὸ λάλημα κουδουνιῶν καὶ κυπριῶν τῶν κοπαδιῶν, ποὺ ἄλλα κατηφοροῦσαν, ἄλλα ἀνηφοροῦσαν, κι' ἄλλα ἰσοδρομοῦσαν ἀγάλια - ἀγάλια πρὸς τ' ἀπόγωνα μαντριά, κι' ἡ Σιγαλιά τῆς Νύχτας προχωροῦσε, σὰν καμαρωμένη Βασίλισσα, ἀπ' ὅλες τὲς μεριές, κι' ἔρχονταν νὰ θρονιασθῇ στὸν σκοτεινὸ τῆς θρόνο.

Λίγο - λίγο ἄρχισαν νὰ παύουν τὰ γαυγίσματα τῶν σκυλιῶν, τὰ χλιμιτρίσματα τῶν φορτηγῶν, τὰ μουγκρίσματα τῶν βωδιῶν, ἡ φωνὲς τῶν ἀνθρώπων, κι' ὁ ποδοβολητὸς ὅλης τῆς κινούμενης Πλάσης· καὶ πέρα ἀπὸ τὴν ὥμορφη ράχη ἔστησε τὸν ἀγέρα ἓνα χλιαρμόνιο φλογερολάλημα, σὰν θεϊκὴ εὐλογία, σὰν νᾶβγαινε μέσ' ἀπὸ τὰ δεντρόφυτα καὶ λουλουδόσπαρτα περιβόλια τοῦ

Παραδείσου. Νόμιζε κανείς ότι ο Ουρανός από πάνω μ' όλα τ' άστρα του, κι' ή Γη από κάτω μ' όλα της τὰ βουνά, τες ράχες, τούς κάμπους και τὰ λαγκώματα, στάθηκαν ν' ακούσουν τόν νέο Όρφέα.

Μιά σκιά με περπάτημα άέρινο ξέβηκε από τὸ χωριό και προχωρούσε πρὸς τούς ήχους τής μελωδικής φλογέρας, πλειὸ γλυκούς από τὸ μέλι τοῦ Ὑμητοῦ κι' από τὰ σῦκα τής Ἰωνίας. Μιλοῦσε ή μαγική φλογέρα μέσα στην ψυχή τοῦ καθενός, ποῦ τὴν άκουε κι' έλεγε τραγούδια τής Ἀγάπης, παναρμόνια, ποῦ δὲν μπορούσε ποτέ νά εἰπῇ γλῶσσα ανθρώπου και κελαϊδημα πουλιου, κι' ή σκιά προχωρούσε άνάερα πρὸς τὴν ὡμορφη ράχη. Στάθηκε εκεί. Ἡ φλογέρα έπαψε άπότομα, κι' ή μιὰ σκιά έγειναν δύο. Έπесе ή μιὰ στην άγκαλιά τής άλλης και διαδέχτηκαν λόγια φλογερά τής Ἀγάπης τὸ οὐράνιο φλογερολάλημα.

— Ἀχ! Λάμπρο μου! Μοῦ σκίσεις τὴν καρδιά μ' αὐτή σου τὴν φλογέρα! Ἀμα τὴν άκουσα, έτρεξα στην άγκαλιά σου, σάν πῶς τρέχει τὸ διψασμένο άλάφι στην γαργαρόνερη βρύση, γιὰ νά σβύσῃ τὴν φλογερχή του δίψα.

— Γκόλφω μου! Ψυχή μου, Γκόλφω! Καὶ τί άλλο με κάνει νά λαλάω ἔτσι τὴν φλογέρα μου, παρὰ ή άγάπη, ποῦ σῶχω, κι' ὁ πόνος ποῦ σοῦ τραβῶ; Δὲν λαλοῦσα ποτέ μου τὴν φλογέρα ἔτσι, ὅπως τὴν λαλάω, άφόντας σέ γνώρισα!

— Λάμπρο μου! Δὲν ὅτι δὲν κρύβεται ή Ἀγάπη, κι' εἶναι αλήθεια ὅτι δὲν κρύβεται. Ἀνάγκη νά βάλης τὸ γληγορώτερο ἔναν δικό σου νά με ζητήσης από τὸν πατέρα μου. Φοβοῦμαι, Λάμπρο μου, μὴν μάθῃ ὁ κόσμος τὴν άγάπη μας κι' ὕστερα αλλοιόμονο! Τό χωριό θά μοῦ βγάλῃ τραγούδι, ή μάγνα μου θά με καταραστῇ, κι' ὁ πατέρας μου θά πάρῃ τὸ ντουφέκι και θά με σκοτώσῃ, και θά γένῃ τὸ μολόγημα!

— Μὴν τὸ λές αὐτό, Γκόλφω μου! Μὴν τὸ λές! Εἶμαι ικανὸς νά γένω θηρίο... νά...

— Μὴν πῆς τίποτε γιὰ τὴν μάγνα μου και γιὰ τὸν πατέρα μου, Λάμπρο μου! Δὲν θέλω ν' ακούσω από τὰ χεῖλια σου κακὸν λόγο γιὰ τούς γονέους μου! Θά μοῦ φανῇς άσκημος και θά χάσης γιὰ πάντα τὴν άγάπη μου! Μὴν πῆς τίποτε κακὸ γιὰ τὴν μάγνα μου και γιὰ τὸν πατέρα μου!...

— Κι' ἂν ή μάγνα σου κι' ὁ πατέρας σου δὲν θελήσουν νά μοῦ σέ δώσουν;

— Διῶξε, Λάμπρο μου, τες κακές ιδέες από τὸν νοῦ σου! Γιατί ν' αναγορεύῃς τὸ κακὸ, πρὶν τὸ ιδῆς; Μπορεῖ, ὅπως λές, νά μὴν σέ θελήσουν, αλλὰ μπορεῖ και νά σέ θελήσουν.

— Καλὰ τὸ λές, Γκόλφω μου... Ἀς καλομελετοῦμε κι' ὁ θεὸς βοηθός.

— Φεύγω, Λάμπρο μου!.. Πέρασε ή ὥρα!

— Ἀχ! πῶς περνοῦν γλήγορα ή εὐτυχισμένες ὥρες! Τόσο γλήγορα, σάν νάναι καθάλλα άπάνω στ' άλογο τής Ἀστραπῆς!

— Καλὴ νύχτα, ψυχὴ μου, Λάμπρο!

— Καλὴ νύχτα, ψυχὴ μου, Γκόλφω!

Ξεχωρίστηκαν τὰ δυὸ τ' ἀγαπημένα μετ' τὴν καρδιὰ βαλαντωμένη ἀπ' ἀγάπῃ καὶ πόνο, ἀπὸ ἐλπίδα κι' ἀπελπισιά. Ἀγάπῃ καὶ πόνος, ἐλπίδα κι' ἀπελπισιά ἔβραζαν μέσ' στὴν καρδιά τους καὶ χούχλαζαν καὶ τοὺς ἔκαιγαν τὰ σωτικά μετ' μιὰ ἀλλοιώτικη κάψα, γλυκειὰ καὶ πικρὴ.

Ἡ Γκόλφω ξεπετοῦσε γιὰ τὸ χωριό, κι' ὁ Λάμπρος ἄρχισε πάλε νὰ λαλάῃ τὴν φλογέρα, σὰν καὶ πρὶν, ἀλλὰ μετ' πλειότερο πάθος καὶ μετ' πλειότερη δύναμη. Ὁλος ὁ πόνος του, ποῦ αἰσθάνονταν γιὰ τὴν χιλιόκαλλη Γκόλφω του, μεταμορφώνονταν σὲ μιὰ ἄρρητη μελωδία, καὶ χύνονταν ἀπὸ τὴν φλογέρα, σὰν ξαστερογάρογο νεράκι βουνίσιας βρυσούλας, σὰν μυρωμένο καὶ μαγικὸ ἀγέρι, σὰν οὐράνιος ρυθμὸς ἐπάνω στὲς ράχες, στὰ πλάγια καὶ στὰ λακκώματα.

* *

Πέρασε ἓνας ἀξέριος μῆνας ἔτσι, ποῦ ἀνανταμόνονταν κάθε ἀπόσπερνο ἢ Γκόλφω μετ' τὸν Λάμπρο στὸ σύδεντρο πλάγι τῆς ὤμορφης ράχης, χωρὶς νὰ τοὺς βλέπῃ κανεὶς, καὶ μόνον τ' ἀστέρια καὶ τὰ σύννεφα, τὰ γιδοπρόβατα καὶ τὰ μαντρόσκυλα τοὺς ἔβλεπαν νὰ σφιχταγκαλιάζονται καὶ νὰ γλυκοφιλιούνται, σκεπασμένοι μετ' τὸ μαῦρο σιντόνι τῶν σουρουπωμάτων τοῦ ἀπόσπερνου, μόνον αὐτὰ, ποῦ δὲν παραδίνουν ποτὲ τοὺς ἐρωτεμένους στὴν καταλαλιὰ τοῦ κόσμου.

Πέρασε ὁ γλυκὸς κι' ὁ ἥμερος χινόπωρος, καὶ μπῆκε ὁ ἄγριος καὶ φοβερὸς χειμώνας, μετ' τὰ κρύα, μετ' τ' ἀνεμοβόρια καὶ μετ' τὲς μεγάλες βροχές. Ἡ λακκιὲς καὶ τὰ ποταμάκια, ποῦ ἦταν γύρα, ἄρχισαν νὰ βουίζουν καὶ νὰ καταβάζουν καὶ νὰ κόβουν κάθε συγκοινωνία, νὰ συμμαζεῦεται ὁ κόσμος τ' ἀπόσπερνα στὸ χωριὸ βασίλειμα - ἡλιοῦ, καὶ νὰ μὴ βγαίνει μετ' τὰ σουρουπώματα τ' ἀπόσπερνου κάμμιὰ σκιά γιὰ τὰ πλάγια τῆς ὤμορφης ράχης, κι' οὔτε νὰ χύνῃ τοὺς μαγικοὺς ἤχους τῆς ἡ μαγικῆς φλογέρας τοῦ πιστικοῦ. Τὰ σουρουπώματα, συννεφιασμένα καὶ θλιβερά, χωρὶς κανένα ἀστέρι νὰ λάμπῃ πλεῖα στὸν οὐρανό, ἢ Γκόλφω βροίζονταν κλεισμένη στὸ σπίτι, χωρὶς νάχῃ κάμμιὰ ἀφορμὴ νὰ βγῇ ἔξω ἀπὸ τὴν αὐλόθυρά της, κι' ὁ Λάμπρος περικρισμένος στὸ μαντρί μετ' τὰ γιδοπρόβατα, μαντρισμένα, κι' ἔλεγαν κι' οἱ δυὸ ὁ ἓνας μακρὰ ἀπὸ τὸν ἄλλον:

— Ἀχ! πότε νὰ φύγῃ ὁ ἄχαρος χειμώνας, γιὰ ν' ἀνταμωμέστε πάλε τὰ σουρουπώματα τοῦ ἀπόσπερνου στὰ πλάγια τῆς ὤμορφης ράχης!

Μιὰ νύχτα, νύχτα σκοτεινὴ κι' ἡσυχὴ, ποῦ εἶχαν κουραστῇ νὰ παλεύουν στῆθος μετ' στῆθος τὰ στοιχεῖα τοῦ Χειμῶνα, καὶ χύνονταν μιὰ γαλήνη στὴν ἀνεμοδαρμένη καὶ νεροποντισμένη γῆ, ἓνα φλογερολάλημα ὑψώθηκε στὴν σιγαλιά τοῦ μεσονυχτιοῦ ὥς τ' ἀστέρια, κι' ἡ Γκόλφω, ποῦ δὲν μπορούσε νὰ κοιμηθῇ ἀπὸ

τὸν πόνο τῆς ἀγάπης καὶ ξαγρυπνοῦσε κουβεντιάζοντας μὲ τὸ φάντασμα τοῦ Λάμπρου, ἀλαφιάστηκε καὶ πετάχτηκε ἀπάνω ἀπὸ τὸ στρῶμα. Ἀφηκριέται. Εἶταν ἡ φλογέρα τοῦ Λάμπρου τῆς! Δὲν λαλοῦσε, σὰν καὶ πρὶν, παθητικά, μελαγχολικά, ἡμερα, γλυκά, ἀλλὰ λαλοῦσε ἄγρια καὶ φοβερά, σὰν νὰ κιντύνευε αὐτὸς καὶ τὸ μαντρισμένο κοπάδι! Ἀφηκριῶνταν, ἀφηκριῶνταν μὲ πόνο καὶ λαχτάρα κι' ἔνοιωθε στὴν καρδιά τῆς μαχαίρια, κι' αἰστάνονταν νὰ τῆς δαγκάνουν φεΐδια τὰ σωτικά της. Ἀφηκριῶνταν, ἀφηκριῶνταν καὶ τῆς γένονταν λόγια στ' αὐτιά της οἱ ἐναγώνιοι ἤχοι τῆς φλογέρας!

Ξαναφηκριέται καὶ πάλι ἡ φλογέρα τῆς ἔλεγε καθαρά καὶ ξάστερα:

- «*Εἴγα, Γκόλφω μ', σὸν πλοκό,*
- » *Ἔχω λόγον νὰ σοῦ εἰπῶ,*
- » *Νὰ τὸν πῆς τοῦ κύρη σου,*
- » *Νὰ τὸν πῆς τῆς μάννας σου,*
- » *Μπῆκαν κλέφτες στὸ μαντρί,*
- » *Κι' ἄρπαξαν τὸ Λαγιαρό,*
- » *Πῶχει τὸ χρυσὸ μαλλί,*
- » *Τ' ἀσημένιο κέρατο...*
- » *Ἀχ! προβατάκια μ'!*
- » *Ἀχ! γιδαράκια μ'!*
- » *Λαγιαρό μου!*
- » *Πᾶν, μαρροῦλα μ', πᾶν!* »

Σαστισμένη ἡ Γκόλφω ἀπ' τὰ λόγια τῆς φλογέρας, ποῦ ἔσκιζαν τὰ σκοτάδια τῆς νύχτας, ξυπνάει τὸν πατέρα της, ξυπνάει τὴν μάννα της καὶ τοὺς λέει μ' ἀπελπισιά:

— «Μπῆκαν κλέφτες στὸ μαντρί!

— «Ποῖς σοῦ τὸ εἶπε, κόρη μου; Τὴν ρωτᾷ ὁ πατέρας της.

— «Μπῆκαν κλέφτες στὸ μαντρί. Ἡ φλογέρα τὸ λαλεῖ».

Κι' ἐνῶ ἔλεγε αὐτὰ στοὺς γονέους της ἡ Γκόλφω, ἐξακολουθοῦσε ἡ φλογέρα νὰ κλαίῃ, νὰ κλαίῃ μ' ἀπελπισιά.

ΠΑΪΡΕΙ ὁ πατέρας τῆς Γκόλφως τὸ ντουφέκι του, φωνάζει τὸ χωριό, παίρουν κι' οἱ χωριανοὶ τ' ἄρματά τους καὶ τρέχουν-τρέχουν στὸ μαντρί καὶ βρίσκουν τοὺς κλέφτες μαγεμένους ἀπὸ τοὺς ἤχους τῆς φλογέρας τοῦ Λάμπρου, ποῦ λάλαε καὶ ξαναλάλαε κι' ἔλεγε στὴν Γκόλφω:

- «*Εἴγα, Γκόλφω, σὸν πλοκό!*
- » *Ἔχω λόγον νὰ σοῦ εἰπῶ,*
- » *Νὰ τὸν πῆς τοῦ κύρη σου,*
- » *Νὰ τὸν πῆς τῆς μάννας σου,*
- » *Μπῆκαν κλέφτες στὸ μαντρί...* »

— Φτάνει πλεῖα! εἶπε ὁ ἀρχηγὸς τῶν κλεφτῶν. Σηκωθῆτε νὰ πάρουμε τὸ κοπάδι καὶ νὰ φύγουμε! Μᾶς μάγεψε μὲ τὴν φλογέρα τοῦ αὐτοῦ ὁ πιστικὸς. Σηκωθῆτε, γιατί ἀρρήσαμε!

— Λίγο ακόμα, καπετάνε! Λίγο ακόμα και σηκωνομέστε!

Εἶπαν τὰ παλληκάρια, μεθυσμένα ἀπὸ τὸ φλογερολόλημα τοῦ Λάμπρου.

Στὴν στιγμή, μιὰ ὁμοθροντία ἔπεσε ἀπάνω στοὺς κλέφτες. Εἶταν ὁ πατέρας τῆς Γκόλφως κι' οἱ χωριανοί του, ποῦ τὴν ἔρριξαν. Πέντε λαβωμένοι καὶ τρεῖς σκοτωμένοι μαζί μὲ τὸν καπετάνο! Κι' ἔτσι:

« Γλυτώσανε τὰ πρόβατα,
 » Γλυτώσανε τὰ γίδια,
 » Γλύτωσε καὶ τὸ λαγιαρνί,
 » Τῆς σιάνης τὸ καμάρι,
 » Ποῦχε ἀσημένιο κέρατο
 » Καὶ τὸ μαλλὶ χρυσάφι... »

Χρειάζεται νὰ τὸ ποῦμε τώρα γιὰ νὰ τελειώσῃ ἡ ἱστορία;

Ἄς τὸ ποῦμε!

Τὴν ἄλλη τὴν ἡμέρα ὁ πατέρας τῆς Γκόλφως εἶπε στὸν Λάμπρο:

— Λάμπρο! Ἔχω τὴν εὐχαρίστηση νὰ σὲ κάνω... παιδί μου!

— Κι' ἐγώ... πατέρα μου!

Κι' ὕστερα ἀπ' αὐτὰ τὰ λόγια ἀγκαλιάστηκαν καὶ φιλήθηκαν, οἷον πατέρας μὲ παιδί.

Χ. ΧΡΗΣΤΟΒΑΣΙΛΗΣ

Βιβλίον ταξειδίου

Ὁ βιβλιοπώλης.— Πάρτε, κύριε, κανένα βιβλίο γιὰ νὰ διαβάσετε στὸ δρόμο.

Ὁ ταξειδιώτης.— Ἐγώ, παιδί μου, συνειθίζω νὰ κοιμοῦμαι στὸ ταξιίδι...

Ὁ βιβλιοπώλης.— Νὰ σᾶς δώσω τότε... ἓνα ὄνειροκρίτην!